

PS-16080002040200

Seat No. _____

M. Com. (Sem. IV) (CBCS) Examination

August - 2020

Financial Accounting for Managers

(New Course)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) દરેક પ્રશ્નની જમણી બાજુ ગુણ દર્શાવેલ છે.
(2) જરૂરી ગણતરીઓ જવાબના ભાગરૂપ દર્શાવો.

1 નીચે આપેલ માહિતી પરથી સંયમ લિ.નું મે-2020ના મહિનાનું રોકડ અંદાજપત્ર 20

તૈયાર કરો :

- (1) તા. 1-5-20ના રોજની રોકડ સિલક રૂ. 1,00,000 છે.
- (2) 75% ઉધાર ખરીદી, 25% રોકડ ખરીદી, લેણદારોએ આપેલ શાખનો સમય ગાળો $1\frac{1}{2}$ માસ છે.
- (3) 20% રોકડ વેચાણ, 80% ઉધાર વેચાણ, વસૂલાતની પોલીસી :
40% નાણાં વેચાણ પછીના મહિને,
30% નાણાં વેચાણ પછીના બીજા મહિને,
20% નાણાં વેચાણ પછીના ત્રીજા મહિને,
10% ઘાલખાધ ગણવી.
- (4) ખર્ચાઓ દર પખવાડીયે ચૂકવાય છે.
- (5) ફેબ્રુ. 20માં રૂ. 6,00,000ની પડતર કિંમતનું એક યંત્ર ખરીદવામાં આવે છે. જેની ચૂકવણી પાંચ સરખા હપતામાં 1% વ્યાજ દર મહિને ચૂકવીને કરવાની છે. પ્રથમ હપતો માર્ચ-20 થી ચૂકવવા પાત્ર થાય છે.
- (6) રોકાણો પરની આવક મે-20 માં અંદાજીત રૂ. 20,000 થશે.
(TDS 10.20%)

- (7) મે-20 માં એક જૂની મશીનરી રૂ. 80,000માં વેચવામાં આવશે.
- (8) રૂ. 15,000નો આવકવેરો મે-20 માં ચૂકવવાપાત્ર થશે.
- (9) આવકો અને ખર્ચની વિગતો :

માસ (2020)	વેચાણ (રૂ.)	ખરીદી (રૂ.)	પ્રત્યક્ષ ખર્ચા (રૂ.)	પરોક્ષ ખર્ચા (રૂ.)
ફેબ્રુ.	5,00,000	3,00,000	1,00,000	1,00,000
માર્ચ	7,50,000	4,00,000	1,10,000	1,15,000
એપ્રિલ	7,00,000	3,50,000	2,00,000	50,000
મે	8,00,000	4,50,000	50,000	1,50,000
જૂન	9,00,000	5,00,000	2,00,000	1,00,000

અથવા

- 1 સલોની કંપની લિ.ના ઉત્પાદનની એકમ દીઠ પડતર નીચે મુજબ છે : 20

વિગત	રકમ(રૂ.)
કાચો માલ	80
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	30
પરોક્ષ ખર્ચા	60
કુલ પડતર	170
નફો	30
વેચાણ કિંમત	200

વધારાની માહિતી :

- (1) કાચામાલનો સ્ટોક સરેરાશ 1 માસનો રાખે છે. માલસામાન પ્રક્રિયામાં સરેરાશ 1/2 માસ માટે રહે છે. તૈયાર માલનો સ્ટોક સરેરાશ 1 માસ માટે રહે છે.
- (2) લેણદારો તરફથી 1 માસની શાખ મળે છે. દેવાદારોને 2 માસની શાખ આપવામાં આવે છે.
- (3) મજૂરી ચૂકવવાનો સમયગાળો $1\frac{1}{2}$ અઠવાડીયા અને પરોક્ષ ખર્ચની ચૂકવણીનો સમય ગાળો 1 માસ છે.
- (4) કુલ ઉત્પાદનનો 1/4 રોકડ વેચાણ છે.
- (5) રોકડ સિલક અને બેંક સિલક અંદાજિત રૂ. 25,000 રાખવામાં આવે છે.

- (6) એવી ધારણા કરો કે,
 (i) સમગ્ર વર્ષ દરમ્યાન ઉત્પાદન, સમાન ધોરણે થયેલ છે.
 (ii) મજૂરી અને પરોક્ષ ખર્ચા સમાન રીતે થયેલ છે.
 (iii) 4 અઠવાડીયા = 1 મહિનો.
- (7) ઉત્પાદન 1,04,000 એકમો છે.
 ઉપરોક્ત માહિતી પરથી કાર્યશીલ મૂડીની ગણતરી કરો.

2 અનિતા કંપની લિ.ની નીચેની માહિતી પરથી (A) એકંદર (Gross) રોકાયેલી 20 મૂડી અને (B) ચોખ્ખી રોકાયેલી મૂડી પર નફાના વળતરની ગણતરી કરો.

31 ડિસે. 2019ના રોજનું પાકું સરવૈયું

વિગત	રૂ.	રૂ.	રૂ.
સ્થાવર મિલકતો :			
મકાન : પડતર કિંમતે		1,50,000	
સંચા-યંત્ર : પડતર કિંમતે	2,55,000		
બાદ : માંડી વાળેલ ઘસારો	75,000	1,80,000	3,30,000
રોકાણો :			
ધંધાની બહારના		20,000	
ધંધામાં સંકળાયેલી કંપનીઓમાં		5,000	25,000
ચાલુ મિલકતો :			
માલસ્ટોક		45,000	
લેણું	40,000		
બાદ : ઘાલખાધની જોગવાઈ	1,000	39,000	
રોકડ અને બેંક		1,000	
		85,000	
પ્રાથમિક ખર્ચા		5,000	
		90,000	
બાદ : ચાલુ જવાબદારીઓ :			
દેવું	35,000		
કરવેરા	15,000	-50,000	40,000
કુલ (રૂ.)			3,95,000

સત્તાવાર અને બહાર પાડેલ શેરમૂડી :			
10,000 રૂ. 10નો તેવા 12%ના પ્રે.શેર		1,00,000	
15,000 રૂ. 10નો તેવા ઈ.શેર		1,50,000	2,50,000
અનામતો :			
જામીનગીરી પ્રીમિયમ		25,000	
સામાન્ય અનામત	50,000		
ન.નુ.ખાતું	35,000	85,000	1,10,000
9%ના ડિબેન્યર્સ			35,000
કુલ (રૂ.)			3,95,000

પાકા સરવૈયાને લગતી નોંધ :-

- (1) મિલકતોને પુનઃસ્થાપનાની કિંમતમાં ફેરફાર માટે મૂળકિંમતમાં કરવાનો વધારો :
મકાન રૂ. 25,000
સંચાયંત્ર રૂ. 55,000
- (2) સંચા અને યંત્રોની પુનઃસ્થાપના કિંમત પરનો એકંદર ઘસારો રૂ. 93,000 થશે.
- (3) બિન ઉપયોગી માલની કિંમત રૂ. 1,000 છે.

ન. નુ. ખાતાને લગતી નોંધ :-

- (1) 2019ના વર્ષ માટે ન.નુ.ખાતા મુજબ નફો રૂ. 53,100 છે.
- (2) ન.નુ.ખાતે સંચા અને યંત્રો પર લખી વળેલ ઘસારો રૂ. 26,000 છે.
પુનઃસ્થાપના કિંમત પર ઘસારો રૂ. 31,000 થાય છે.
- (3) યંત્રના વેચાણ પર થયેલો નફો રૂ. 4,000
વસૂલ થયેલ ઘાલખાધ રૂ. 2,000
પાઘડીની લખી વાળેલ રકમ..... રૂ. 3,000
ધંધા બહારના રોકાણો પરની આવક રૂ. 2,000

અથવા

- 2 (અ) નિલમ લિ. એક સ્ટાન્ડર્ડ વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે. એકમ દીઠ પ્રમાણ 10 પડતર નીચે પ્રમાણે છે :

પ્રત્યક્ષ માલસામાન	રૂ. 16
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	રૂ. 8
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	રૂ. 6
	<u>રૂ. 30</u>

અંદાજપત્રમાં જણાવેલ ઉત્પાદન 10,000 એકમોનું છે. સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ રૂ. 1,50,000 નક્કી કરવામાં આવ્યો છે. કંપનીની નીતિ પડતર કિંમત પર $33\frac{1}{3}\%$ લેખે નફો ગણવાની છે.

દેવાં	રૂ. (લાખમાં)	મિલકતો	રૂ. (લાખમાં)
શેરમૂડી	7.00	કાયમી મિલકતો	
ન. નુ. ખાતું	0.50	(બાદ : ઘસારો)	6.80
લેણદારો	0.20	ચાલુ મિલકતો	0.90
	<u>7.70</u>		<u>7.70</u>

તમારે રોકાણ પર વળતર ગણવાનું છે. અને વેચાણ પર નફાની ટકાવારી શોધવાની છે.

- (બ) સૂર્યાશ કંપની લિ. ઈલેક્ટ્રીક પંખા બનાવે છે અને વેચે છે. વેચાણ 10 સંચાલકની ગણતરી છે કે જો ભાવમાં આકર્ષક ઘટાડો આપવામાં આવે તો 50% વધુ વેચાણને અવકાશ છે. એક વધારાની પાળી ચલાવવાથી ઉત્પાદન વધારી શકાશે. સંબંધિત પડતરની માહિતી નીચે પ્રમાણે છે :

વિગત	વર્તમાન સ્થિતિ	સૂચિત (50% વધારો)
વેચાણ (એકમો)	20,000	30,000
ઉત્પાદનની પડતર :	એકમદીઠ (રૂ.)	એકમદીઠ (રૂ.)
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	12	15
પ્રત્યક્ષ માલસામાન	240	230
ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા	36	37
કાયમી પરોક્ષ ખર્ચા	12	10
	<u>300</u>	<u>292</u>

વર્તમાન વેચાણ કિંમત (રૂ.) 320

કાર્યશીલ મૂડીની જરૂરિયાત વેચાણ પર 15% જેટલી છે. કાયમી મિલકતો રૂ. 10,40,000 છે. ઉત્પાદનમાં વધારો પ્રાપ્ત કરવા માટે વધારાના કોઈ સાધનોની જરૂર નથી. રોકાયેલી મૂડી પર વળતર ગણો. જો તેજ વળતર ચાલુ રાખવું હોય તો હવે વેચાણ કિંમત કેટલી રાખવી જોઈએ તે જણાવો.

3 (અ) પ્રિયાંશ લિ. ત્રણ વસ્તુઓનું ઉત્પાદન કરે છે વર્ષ દરમિયાનની પડતર 10

સંબંધી માહિતી નીચે મુજબ છે :

વસ્તુ	પ્રત્યક્ષ	પ્રત્યક્ષ	ચલિત	સ્થિર
	માલ-સામાન (રૂ.)	મજૂરી (રૂ.)	શિરોપરી ખર્ચ (રૂ.)	શિરોપરી ખર્ચ (રૂ.)
A	1,30,000	40,000	30,000	25,000
B	1,75,000	55,000	60,000	40,000
C	1,50,000	40,000	20,000	35,000

વેચાણ :-

વસ્તુ - A રૂ. 2,75,000

વસ્તુ - B રૂ. 4,25,000

વસ્તુ - C રૂ. 3,00,000

ઉત્પાદનમાં વપરાતા કાચામાલનો એક ભાગ કંપની આયાત કરે છે.

માલ-સામાનની આયાત પર અંકુશ છે. માલ-સામાનનો વપરાશ નીચે પ્રમાણે થાય છે.

વસ્તુ - A : 4,000 કિગ્રા., વસ્તુ - B : 5,000 કિગ્રા.,

વસ્તુ - C : 6,000 કિગ્રા.

નફાકારકતા સુધારવાના હેતુથી કોઈપણ એક વસ્તુનું ઉત્પાદન બંધ કરવાનું

અને બાકીની બે વસ્તુઓના ઉત્પાદનમાં માલસામાનનો ઉપયોગ કરવાનું

કંપનીનું આયોજન છે. બજારની માંગને જોતા બધુજ ઉત્પાદન વેચી શકાશે.

નફા આયોજક તરીકે તમારો અભિપ્રાય આપો.

(બ) જો સ્થિર ખર્ચ રૂ. 8,250, સમતૂટ બિંદુ રૂ. 30,000, ચલિત ખર્ચ 5

રૂ. 36,250 હોય તો શોધો :

- (1) નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર
- (2) વેચાણ
- (3) નફો.

અથવા

3 HGM લિ.નું પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર નીચે મુજબ છે : 15

ક્ષમતા	50% (રૂ.)	75% (રૂ.)	100% (રૂ.)
માલ સામગ્રી	1,00,000	1,50,000	2,00,000
મજૂરી	1,20,000	1,80,000	2,40,000
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ	70,000	85,000	1,00,000
ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચ	10,000	10,000	10,000
વેચાણ પરોક્ષ ખર્ચ	1,00,000	1,30,000	1,60,000

કંપની અત્યારે ફક્ત 50%ની ક્ષમતાએ પ્રવૃત્તિ કરે છે. વર્તમાન વેચાણ કિંમત મુજબ ઉત્પાદનનું વેચાણ મૂલ્ય રૂ. 5 લાખ છે. એવી ધારણા કરવામાં આવે છે કે વેચાણ કિંમતમાં 5% ઘટાડો કરવામાં આવે છે કે વેચાણ કિંમતમાં 5% ઘટાડો કરવામાં આવે તો કંપની વેચાણ જથ્થો વધારી શકશે. અને તેથી કંપની 60% ક્ષમતા અથવા 80% ક્ષમતાએ પ્રવૃત્તિ કરી શકશે.

60% અને 80% ક્ષમતાએ પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરો અને નફો શોધો.

4 ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈપણ ત્રણ) 15

- (1) સંચાલન અંકુશ વ્યૂહરચનાના ફાયદાઓ
- (2) લક્ષ્યાંક પડતર પદ્ધતિ
- (3) સરકારી હિસાબી પદ્ધતિનું મહત્વ
- (4) સરકારી હિસાબી પદ્ધતિના આધાર
- (5) સંચાલકીય હિસાબનીશની ભૂમિકા.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Marks are shown on the right side of question.
(2) Show required calculations as a part of answer.

1 From the following informations, prepare cash budget of **20**
of Sanyam Ltd. for the month of May-2020.

- (1) Cash balance on 1-5-20 is Rs. 1,00,000.
(2) 75% credit purchase, 25% cash purchase, credit allowed
by Creditor's is $1\frac{1}{2}$ months.
(3) 20% Cash Sales, 80% Credit Sales.

Collection policy :

40% in the next month of Sales.

30% in the second month of Sales.

20% in the third month of Sales.

10% bad debts.

- (4) Expenses are paid every fortnightly.
(5) A machine costing Rs. 6,00,000 was purchased in
Feb-20, the same is repayable in 5 equal instalments
with interest @ 1% P.M. The first instalment was due
in March-20.
(6) In May-20, income form investment is expected
Rs. 20,000. (TDS 10.20%)
(7) An old machinery is to be sold for Rs. 80,000 in
May-20.

(8) Income Tax is to be paid for Rs. 15,000 in May-20.

(9) Details regarding income and expenses :

Months (2020)	Sales (Rs.)	Purchase (Rs.)	Direct Exp. (Rs.)	Indirect Exp. (Rs.)
Feb.	5,00,000	3,00,000	1,00,000	1,00,000
March	7,50,000	4,00,000	1,10,000	1,15,000
April	7,00,000	3,50,000	2,00,000	50,000
May	8,00,000	4,50,000	50,000	1,50,000
June	9,00,000	5,00,000	2,00,000	1,00,000

OR

1 A per unit cost of production of Saloni Company Ltd. is 14 given below :

Particulars	Amount (Rs.)
Raw Materials	80
Direct Labour	30
Overheads	60
Total Cost	170
Profit	30
Selling Price	200

The following further particulars are available :

- (1) Raw materials are in stock on average for one month. Materials are in process, on average for half a month. Finished goods are in stock on average for one month.
- (2) Credit allowed by creditors is one month. Credit allowed to debtors is two months.
- (3) Lag in payment of wages is $1\frac{1}{2}$ weeks. Lag in payment of overheads is one month.
- (4) $\frac{1}{4}$ of the output is sold against cash.

(5) Cash on hand and at bank expected to be Rs. 25,000.

(6) You may assume that :

(i) Production is carried on evenly throughout the year.

(ii) Wages and overheads accrue similarly.

(iii) 4 weeks = 1 month.

(7) Production is 1,04,000 units.

From above informations, calculate working capital.

- 2 From the following information of Anita Company Ltd., **20**
Calculate (A) Profit on Gross Capital Employed and
(B) on Net Capital Employed.

Balance Sheet as on 31st Dec. 2019

Particulars	Rs.	Rs.	Rs.
Fixed Assets :			
Building : at cost		1,50,000	
Plant & Machinery at cost	2,55,000		
Less : Depreciation Written off	75,000	1,80,000	3,30,000
Investments :			
Outside the business		20,000	
Inside the associated companies		5,000	25,000
Current Assets :			
Stock		45,000	
Debtors	40,000		
Less : Provision for bad debts	1,000	39,000	
Cash and Bank		1,000	
		85,000	
Preliminary Exp.		5,000	
		90,000	

Less : Current Liabilities :			
Creditors	35,000		
Taxation	15,000	-50,000	40,000
Total (Rs.)			3,95,000
Authorised and Issued			
Share Capital :			
10,000 12% Preference Shares of Rs. 10 Each		1,00,000	
15,000 Equity Shares of Rs. 10 Each		1,50,000	2,50,000
Reserve :			
Security Premium		25,000	
General Reserve	50,000		
Profit and Loss A/c	35,000	85,000	1,10,000
9% Debentures			35,000
Total (Rs.)			3,95,000

Notes on Balance Sheet :

- (1) Additions to original costs of assets necessary to convert them to replacement costs.

Building Rs. 25,000

Plant and Machinery Rs. 55,000

- (2) Cumulative depreciation on replacement cost of Plant and Machinery would amount to Rs. 93,000.

- (3) Obsolete Stock amount to Rs. 1,000.

Notes on Profit and Loss Account :

- (1) The profit as per P and L A/c for the year 2019 is Rs. 53,100.
- (2) Depreciation on Plant and Machinery charged was Rs. 26,000, depreciation based on replacement cost for the year is ascertained as Rs. 31,000.
- (3) Profit on sales of Machinery Rs. 4,000
 Recovery of bad debts..... Rs. 2,000
 Goodwill written off Rs. 3,000
 Income from investment outside
 the business..... Rs. 2,000

OR

- 2** (a) Neelam Ltd. is manufacturing one standard product. **10**

The standard cost per unit is given below :

Direct Material Rs. 16
 Direct Labour Rs. 8
 Variable Overheads Rs. 6

Rs. 30

The budgeted production is 10,000 units and fixed at Rs. 1,50,000. The policy of the company is to charge profit at $33\frac{1}{3}\%$ on cost.

Liabilities	Rs. (in Lakh)	Assets	Rs. (in Lakh)
Share capital	7.00	Fixed Assets	
P and L A/c	0.50	(Less :	
Creditors	0.20	Depreciation)	6.80
		Current assets	0.90
	<u>7.70</u>		<u>7.70</u>

You are required to calculate the return on investment, and find out profit on sales in percentage.

- (b) Suryansh Company Ltd. produces and sells electric fan. The sales manager estimates that there is a scope for 50% more sales, if an attractive reduction is offered in price. The information about the relevant cost is as follows :

Particulars	Present Position	Proposed (increase 50%)
Sales (units)	20,000	30,000
Cost of Production :	Per unit	Per unit
	(Rs.)	(Rs.)
Direct Labour	12	15
Direct Materials	240	230
Variable Overheads	36	37
Fixed overheads	12	10
	300	292
Present Sales Price (Rs.)	320	

The working capital requirement is equal to 15% of sales. The fixed assets are Rs. 10,40,000. No additional equipments are required to reach the proposed production.

Calculate return on capital employed. If the same return is to be continued, state what should be the selling price ?

- 3 (a) Priyansh Ltd. produce three items. The year round cost related informations is as follows :

Items	Direct Materials (Rs.)	Direct Wages (Rs.)	Variable Overheads (Rs.)	Fixed Overheads (Rs.)
A	1,30,000	40,000	30,000	25,000
B	1,75,000	55,000	60,000	40,000
C	1,50,000	40,000	20,000	35,000

Sales :-

Item - A Rs. 2,75,000

Item - B Rs. 4,25,000

Item - C Rs. 3,00,000

The company imports a part of the raw-materials used for the production process. There is control on the import of materials. The consumption of the material is as follow :

Item - A : 4,000 kgs, Item - B : 5,000 kgs,

Item - C : 6,000 kgs.

In order to improve the profitability, the company plans to stop any one of the productions and use the materials in the production of remaining two items. Looking at the market demand entire production can be sold.

Give your opinion as profit planner.

- (b) If fixed expenses Rs. 8,250, Break Even Point 5
Rs. 30,000, Variable Expenses Rs. 36,250.

Find :

- (1) Profit Volume Ratio
- (2) Sales
- (3) Profit.

OR

- 3** The flexible budget of HGM Ltd. is as follows : **15**

Capacity	50% (Rs.)	75% (Rs.)	100% (Rs.)
Material	1,00,000	1,50,000	2,00,000
Wages	1,20,000	1,80,000	2,40,000
Factory Overheads	70,000	85,000	1,00,000
Office Overheads	10,000	10,000	10,000
Selling Overheads	1,00,000	1,30,000	1,60,000

The company is presently operating only at 50% capacity. The sales value of production at current selling prices is Rs. 5,00,000. It is anticipated that a 5% reduction in the selling price will enable the company to increase its sales volume and there by enabling it to operate at 60% or 80% Capacity.

Prepare a flexible budget for 60% and 80% production capacities and find out profit.

- 4 Write short notes : (any **three**) **15**
- (1) Benefits of Management control strategy.
 - (2) Target Costing.
 - (3) Importance of Government Accounting Method.
 - (4) Basis of Government Accounting Method.
 - (5) Role of Managerial Accountant.
-